

12.5.2022

Valtiovarainministeriö
kirjaamo.vm@gov.fi
minna.upola@gov.fi

Lausuntopyyntöne 28.4.2022, VM070:00/2020, VN/11141/2020

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta taloudellisen työnantajan käsitteen käyttöönottamiseksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi taloudellisen työnantajan käsitteen käyttöönottamiseksi. Hallituksen esitysluonnoksesta on järjestetty 1. lausuntokierros ajalla 1.7.–13.8.2021.

Esitysluonnoksessa esitetään muutettaviksi tuloverolakia, verotusmenettelystä annettua lakia, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia, ennakkoperintälakia ja tulotietojärjestelmästä annettua lakia. Esitysluonnoksen mukaan taloudellisella työnantajalla tarkoitetaan työn teettäjää, jolle ulkomaisen työnantajan palveluksessa oleva työntekijä työskentelee vuokrattuna tai muutoin käyttöön luovutettuna siten, että työsuoritusta on pidettävä erottamattomana osana työn teettäjän Suomessa harjoittamaa toimintaa työn teettäjän työnjohdon ja valvonnan alaisuudessa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta ja säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa palkkatuloon, joka on saatu 1.1.2023 tai sen jälkeen.

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ensimmäiselle lausuntokierrokselle lähetetty hallituksen esitysluonnos ei sisältänyt lainkaan minimiaikarajaa, jonka alittavien työskentelyjaksojen osalta ehdotetut säännökset eivät tulisi sovellettaviksi. Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa esitetään tuloverolakiin sisällytettävän uusi 92 e §, jonka mukaan rajoitetusti verovelvollisen saama palkkatulo ei ole veronalaista tuloa, jos hänen ulkomainen työnantajansa ja suomalainen taloudellinen työnantaja ovat VML 31 §:n 4 momentin tarkoittamalla tavalla etuyhteydessä keskenään ja jos työskentely yhtäjaksoisesti kestäisi enintään 15 päivää tai yhteensä enintään 45 päivää kalenterivuodessa. Työskentelyn kesto koskeva minimiaikaraja vastaisi Ruotsin taloudellista työnantajaa

koskevaa sääntelyä. Mikäli suomalainen taloudellinen työnantaja ei olisi etuyhteydessä ulkomailta Suomeen tulevan työntekijän ulkomaisen työnantajan kanssa, työntekijän saama palkkatulo olisi veronalaista jo ensimmäisestä päivästä lukien. Käytännössä lyhytaikaisesta työskentelystä saadun palkkatulon verovapaus koskisi ulkomaisen työntekijän työskentelyä konsernitilanteissa Suomessa taloudellisena työnantajana pidettävälle suomalaiselle konserniyhtiölle. SY pitää lähtökohtaisesti minimiaikarajan säätämistä perusteltuna, sillä se vähentää työnantajayritysten, työntekijöiden ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa. Sen sijaan lyhytaikaista työskentelyä koskevan sääntelyn osalta etuyhteystilanteiden ja muiden kuin etuyhteystilanteiden erottelun tarpeellisuutta ja aiheellisuutta tulee arvioida tarkoin. Esityksen yhtenä tavoitteena on, että ottamalla käyttöön taloudellisen työnantajan käsite Suomi asettuisi samaan asemaan kuin ne OECD:n jäsenvaltiot, jotka käsitettä jo soveltavat. Todettakoon, että esimerkiksi Ruotsissa vastaavaa minimiaikarajan soveltamista koskevaa etuyhteysedellytystä ei ole.

Esitysluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa ei perustella lyhytaikaisen työskentelyn verovapautta koskevan säännöksen rajaamista vain etuyhteystilanteisiin. Esitysluonnoksen keskeisissä ehdotuksissa (s. 30) todetaan, että ensimmäisessä esitysluonnoksessa minimiaikarajaa ei esitetty lainkaan sen vuoksi, että taloudelliselle työnantajalle tapahtuvan työskentelyn kestoa koskevan minimiaikarajan säätäminen merkitsisi sitä, että vuokratyöntekijänä työskentelevät saisivat lakimuutoksen myötä aiemmin veronalaisen palkkatulon osittain verovapaana. Jatkona tälle esitysluonnoksessa todetaan, että rajaamalla palkkatulon veronalaisuutta konsernitilanteissa vältyttäisiin edellä mainitulta vuokratyöntekijöitä koskevalta ongelmalta.

Esitysluonnoksen mukaan vuosina 2019–2021 kaikkiaan 3 205 ulkomaisesta rajoitetusti verovelvollisesta työntekijästä lyhyitä, enintään 15 päivän pituisia työskentelyjaksoja oli vain yhteensä 106 verovelvollisella, joka vastaa vain 3,31 prosenttia. Oletettavaa on, että myöskin verokertymä jää vähäiseksi kyseisten työskentelyjaksojen osalta. Sitä vastoin suomalaisen yrityksen olisi jokaisen yksittäisen Suomeen suuntautuvan työskentelyn osalta tapauskohtaisesti arvioitava, täytyvätkö taloudellista työnantajaa koskevan sääntelyn soveltamisedellytykset. Etuyhteysedellytyksen säätäminen lisää säännöksen hallinnollista taakkaa, ja näkemyksemme mukaan etuyhteysedellytyksen asettamisesta aiheutuva hallinnollisen taakan lisääntyminen ei ole perusteltua, kun huomioidaan, että esitysluonnoksen perusteella etuyhteysedellytyksen poistaminen näyttäisi olevan fiskaalisesti vähämerkityksinen.

Esitysluonnoksen pk-sektoria koskevan vaikutusarvion mukaan liikevaihdoltaan aivan pienimmät yritykset eivät merkittävässä määrin käytä ulkomalaisia rajoitetusti verovelvollisia työntekijöitä työvoimana. Siten esitysluonnoksessa pk-sektorin osalta lakimuutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia aivan pienimpiin yrityksiin. Pk-yritykset, etenkin kaikkein pienimmät yritykset, ovat suuren liikevaihdon yrityksiä harvemmin osa konsernia, minkä vuoksi ehdotetun sääntelyn etuyhteysedellytys täytyisi pienten yritysten kohdalla harvemmin. Siten esimerkiksi pienen suomalaisen yrityksen harkitessa ulkomaisen samalla toimialalla toimivan aliurakoitsijan käyttöä tulisivat myös taloudellisen työnantajan soveltamisedellytykset käytännössä aina arvioitaviksi työmatkan kestosta riippumatta: arviointi olisi tehtävä, vaikka työskentelyn olisi tarkoitus kestää yhden päivän. Tällöin olisi tapauskohtaisesti arvioitava, onko ulkomainen työntekijä luovutettu työskentelemään taloudellisena työnantajana pidettävälle yritykselle vai onko kyseessä erillisen ja riippumattoman ulkomaisen yrityksen toimesta tapahtuva työsuo-ritus. Pienen kokoluokan yrityksellä resurssit arvioinnin toteuttamiseksi voivat monesti olla riittämättömät. Suomen Yrittäjät korostaa, että on tärkeää varmistua siitä, ettei ehdotetulla sääntelyllä heikennetä pienten yritysten tosiasiallisia mahdollisuuksia käyttää lyhytaikaista ulkomaista työvoimaa.

Edellä selostetuain perustein Suomen Yrittäjät esittää esitystä muutettavan siten, että lyhytaikaisesta työskentelystä taloudelliselle työnantajalle saadun palkkatulon verovapauden etuyhteysedellytyksestä luovuttaisiin ja työskentelyn keston minimaiaikarajoja sovellettaisiin kaikkiin taloudellisen työnantajan tilanteisiin.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija